

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

---

**RAPORT ME REKOMANDIME
I
AVOKATIT TË POPULLIT**

A.nr. 432/2018

Albulena Nrecaj, Organizata Joqeveritare “Iniciativa për Progres – INPO”

kundër

Komunës së Ferizajt

lidhur me

Kufizimin e së drejtës për qasje në dokumente publike

drejtuar

Kryetarit të Komunës së Ferizajt

Prishtinë, më 20 nëntor 2018

Qëllimi i Raportit

1. Qëllimi i këtij raporti është tërheqja e vëmendjes së Komunës së Ferizajt lidhur me ankesën e znj. Albulena Nrecaj, të parashtruar në emër të Organizatës Joqeveritare (OJQ) “Iniciativa për Progres – INPO”, për qasje në dokumente publike, analizimi i Ligjit për Qasje në Dokumente Publike, detyrat dhe përgjegjësitë e institucioneve përkatëse në raport me zbatimin e këtij ligji në rastet e pranimit të kërkesave për qasje në dokumente publike. Raporti bazohet në faktet, provat, si dhe nga shkresat e lëndës që i ka Institucioni i Avokatit të Popullit.

Baza kushtetuese dhe ligjore

2. Sipas nenit 135, par. 3 të Kushtetutës, *“Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore.”*
3. Gjithashtu, Ligji nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, neni 18, par. 1 përcakton se Avokati i Popullit, mes të tjerash, ka edhe këto përgjegjësi:
  - “Të hetojë shkeljet e pohuara të të drejtave të njeriut dhe veprimet e diskriminimit dhe të angazhohet për eliminimin e tyre” (pika 1);
  - “të tërheqë vëmendjen për rastet kur autoritetet i shkelin të drejtat e njeriut dhe të bëjë rekomandim që t’u jepet fund rasteve të tilla dhe kur është e domosdoshme të shprehë mendimin e vet mbi qëndrimet dhe reagimet e autoriteteve përkatëse në lidhje me rastet e tilla” (pika 2);
  - “të bëjë të njohura të drejtat e njeriut dhe përpjekjet për të luftuar të gjitha format e diskriminimit përmes ngritjes së vetëdijesimit, posaçërisht përmes informimit dhe edukimit edhe me anë të mediave” (pika 4);
  - “të rekomandojë Qeverinë, Kuvendin dhe autoritetet tjera kompetente të Republikës së Kosovës për çështjet që kanë të bëjnë me avancimin dhe mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të njeriut, barazisë dhe jo diskriminimit” (pika 5);
  - “t’i publikojë njoftimet, mendimet, rekomandimet, propozimet dhe raportet e veta” (pika 6);
  - “të përgatitë raporte vjetore, periodike dhe të tjera mbi gjendjen e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, barazisë dhe diskriminimit dhe të kryejë hulumtime mbi çështjen e të drejtave dhe lirive themelore të njeriut, barazisë dhe diskriminimit në Republikën e Kosovës” (pika 8).

Me dërgimin e këtij raporti tek institucionet përgjegjëse, Avokati i Popullit synon t’i kryejë këto përgjegjësi kushtetuese dhe ligjore.

Përshkrimi i çështjes

Dëshmitë dhe informatat të cilat i posedon Institucioni i Avokatit të Popullit, të ofruara nga ankuesja dhe të evidentuara nga hetimi i bërë lidhur me rastin, përmbledhen si në vijim:

4. Më 4 qershor 2018, drejtoresha ekzekutive e OJQ “Iniciativa për Progres - INPO”, i është drejtuar me kërkesë zyrës së kryetarit të Komunës së Ferizajt, që t’i ofrojë qasje lidhur me listën e lejeve të ndërtimit për periudhën 1 janar - 31 dhjetor 2017, si dhe 1 janar - 31 maj 2018.
5. Meqë lidhur me kërkesën e parashtruar nuk mori përgjigje, më 26 qershor 2018, ankuesja i është drejtuar me parashtrësë Avokatit të Popullit, duke kërkuar që në kuadër të përgjegjësiive ligjore, të mbrojë të drejtën për qasje në dokumente publike të kësaj OJQ-je, për shkak se, edhe pse kishte kaluar gati 1 muaj, ajo nuk kishte marrë kurrfarë përgjigje lidhur me të.
6. Më 26 korrik 2018, Avokati i Popullit i dërgoi letër drejtorit të Drejtorisë për Urbanizëm dhe Mjedis (DUM) të Komunës së Ferizajt, përmes së cilës kërkoi të informohet për arsyen e kufizimit të qasjes në dokumente publike për OJQ “Iniciativa për Progres – INPO”, e cila kishte parashtruar kërkesë më datën 4 qershor 2018.
7. Më 9 gusht 2018, Avokati i Popullit pranoi përgjigje nga drejtori i DUM-it në Komunën e Ferizajt me këtë përmbajtje: *“... ne si drejtori ju njoftojmë se nuk kemi pasur mundësi të ju japim përgjigje në afatin ligjor rreth kërkesës suaj për arsye të vëllimit të madh të punëve gjatë fazës së paraqitjes së kërkesës suaj... informatat të cilat janë kërkuar janë transparente dhe publike në web faqen zyrtare të Komunës së Ferizajt”*.
8. Më 31 gusht 2018, ankuesja e njoftoi përfaqësuesin e Avokatit të Popullit se Komuna e Ferizajt nuk është përgjigjur fare në kërkesën e datës 4 qershor 2018. Për më tepër, Komuna e Ferizajt, më 3 gusht 2018, në ueb-faqen e saj ka publikuar vetëm raportin e lejeve të ndërtimit për periudhën janar - korrik 2018. Pra plot tre muaj pas parashtrimit të kërkesës së INPO-s, si dhe nuk është publikuar lista e lejeve të ndërtimit për periudhën 1 janar - 31 dhjetor 2017, të cilën e ka kërkuar INPO-ja.

Instrumentet ligjore të zbatueshme në Kosovë

9. Kushtetuta e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm *Kushtetuta*), në nenin 41, paragrafi 1 parasheh të drejtën për qasje në dokumente publike, sipas të cilit definohet që: *“Secili person gëzon të drejtën e qasjes në dokumente publike”*.
10. Paragrafi 2 i po të njëjtit nen të Kushtetutës, përcakton se dokumentet e mbajtura nga të gjitha institucionet janë të qasshme për të gjithë, në përjashtim të atyre dokumenteve qasja e të cilave është e kufizuar me ligj: *“Dokumentet që mbajnë institucionet publike dhe organet e pushtetit shtetëror, janë publike, me përjashtim të informacioneve që janë të kufizuara me ligj, për shkak të privatësisë, të sekreteve afariste ose të informacioneve të klasifikuara të sigurisë”*.
11. E drejta për t’u informuar është e drejtë e garantuar me Deklaratën Universale për të Drejtat e Njeriut, neni 19 i së cilës përcakton se: *“Gjithkush ka të drejtën e lirisë së mendimit dhe të shprehjes; kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit pa ndërhyrje, si dhe lirinë e kërkimit, marrjes dhe përhapjes së informacionit dhe ideve me çfarëdo mjetesh, pa marrë parasysh kufijtë”*.

12. Lirinë për të marrë dhe dhënë informacion e parasheh edhe neni 10, paragrafi 1 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ)- [Liria e Shprehjes]: *”Çdokush ka të drejtën e lirisë së shprehjes. Kjo e drejtë përfshin lirinë e mendimit dhe lirinë për të marrë ose për të dhënë informacione dhe ide pa ndërhyrjen e autoriteteve publike dhe pa marrë parasysh kufijtë...”*.
13. Fryma e nenit 41 të Kushtetutës është përcjellë edhe në nenin 1 të Ligjit për Qasje në Dokumente Publike nr. 03/L-215 (në tekstin e mëtejshëm LQDP), sipas të cilit: *“Ky ligj garanton të drejtën e secilit person fizik dhe juridik, pa diskriminim mbi çfarëdo baze, për të pasur qasje, pas kërkesës, në dokumentet e mbajtura, hartuara apo pranuar nga institucionet publike”*.
14. Neni 7, paragrafi 8 i LQDP-së thekson shprehimisht se: *“Institucioni publik obligohet që brenda shtatë (7) ditëve, prej kohës së regjistrimit të kërkesës, të nxjerrë vendim për lejimin e qasjes në dokumentin e kërkuar ose të japë përgjigje me shkrim për të arsyetuar refuzimin e plotë apo të pjesërishtëm dhe informon kërkuuesin për të drejtën që ai ka për parashtrimin e një kërkesë për rishqyrtim. Refuzimi i kërkesës bëhet me aktvendim me shkrim për refuzim të saj”*.
15. Ligji nr. 05/L-031 për Procedurën e Përgjithshme Administrative, duke trajtuar parimin e administratës së hapur në nenin 9, paragrafi 1, parasheh se: *“Organet publike duhet të veprojnë me transparencë”*.
16. Avokati i Popullit kupton se LQDP-ja, neni 12, paragrafi 1 parasheh arsyet e përjashtimit të së drejtës për qasje në dokumente publike, ndërsa paragrafi 2 i këtij neni përcakton se: *“Qasja në informata të përmbajtura në një dokument mund të refuzohet nëse zbulimi i tyre dëmton apo ka mundësi të dëmtojë, cilindo nga interesat e përmendura në paragrafin 1. të këtij neni, përveç nëse nuk ekziston ndonjë interes publik më i lartë për të bërë zbulimin”*.

Analiza e rastit dhe konstatimet e Avokatit të Popullit

17. Avokati i Popullit vëren se, lidhur me kërkesën e parashtruar të palës, komuna nuk ka nxjerrë fare vendim. LQDP-ja në nenin 7, paragrafi 8 parasheh shprehimisht: *“Institucioni publik obligohet që brenda shtatë (7) ditëve, prej kohës së regjistrimit të kërkesës, të nxjerrë vendim për lejimin e qasjes së plotë, apo të pjesërishtëm. Avokati i Popullit, duke pasur parasysh se “vetëm ligji ka autoritetin për përcaktimin e të drejtave dhe detyrimeve për personat juridikë dhe fizikë”*, si dhe duke u bazuar në faktet e ofruara, konstaton se mospërgjigjja e Komunës së Ferizajt përkitazi me kërkesën e OJQ “Iniciativa për Progres – INPO”, bie në kundërshtim të plotë me dispozitat e LQDP-së nr. 03/L-215.
18. Përpos obligimit të organit të përcaktuar me LQDP, që mbi kërkesën e parashtruar të vendosë çështjen me vendim, Ligji nr. 05/L-031 për Procedurën e Përgjithshme Administrative, në nenin 47 parasheh në mënyrë të detajuar strukturën dhe elementet e detyrueshme të aktit administrativ.
19. Mosnxjerrja e një vendimi në formën adekuate, me një arsyetim të qëndrueshëm, si dhe

mungesën e njoftimit të palës për të drejtën në ankesë, përbën edhe shkelje të së drejtës në përdorim të mjeteve juridike.

20. Avokati i Popullit vëren se DUM-ja e Komunës së Ferizajt fare nuk është përgjigjur në kërkesën e parashtruar nga OJQ “INPO” për qasje në dokumente publike lidhur me listën e lejeve të ndërtimit për periudhën 1 janar - 31 dhjetor 2017, si dhe 1 janar – 31 maj 2018, çka bie në kundërshtim të plotë me nenin 7, paragrafi 8 të LQDP-së, sipas të cilit institucioni publik obligohet që brenda shtatë ditëve prej kohës së regjistrimit të kërkesës të nxjerrë vendim.
21. Avokati i Popullit konsideron se përgjigjja e drejtorit të DUM-së së Komunës së Ferizajt, e datës 9 gusht 2018, se: “... informatat e kërkuara janë transparente në web-faqen e komunës”, nuk përkon me kërkesën e ankueses për të pasur qasje në listën e lejeve të ndërtimit për periudhën prej 1 janar 2017 - 31 dhjetor 2017.
22. Avokati i Popullit tërheq vëmendjen tek praktika e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), që sipas nenit 53 të Kushtetutës, paraqet bazë për interpretimin e të drejtave të njeriut të garantuara me Kushtetutë. GJEDNJ-ja thekson se vonesat në dhënien e informatës mund t’i heqin në mënyrë të vazhdueshme të gjithë vlerën e informatës dhe interesimin lidhur me të, sepse një lajm përbën një shërbim që ikën shpejt dhe vonimi i botimit të tij, edhe për një periudhë të shkurtë kohore, mund t’i mohojë këtij lajmi tërë vlerën dhe interesin (shih rasti *The SundayTimes v. The United Kingdom*¹).
23. Avokati i Popullit e mirëpret gatishmërinë për bashkëpunim dhe vlerëson se detyra e kryetarit të Komunës është thelbësore në forcimin e transparencës dhe demokracisë dhe urë lidhëse ndërmjet institucioneve publike dhe qytetarit, andaj ka edhe përgjegjësi ligjore të përgjigjet në parashtrësit e ndryshme të qytetarëve, duke përfshirë edhe ato të qasjes në informata. Siç theksohet në aktgjykimin e GJEDNJ-së (në rastin *Observer And Guardian V. The United Kingdom*²) “T’i mohosh publikut informacione mbi funksionimin e organeve të shtetit, do të thotë të shkelësh të drejtën themelore të demokracisë”.
24. Avokati i Popullit konstaton se lidhur me qasjen në dokumente publike, ngjashëm me rastin e OJQ “Iniciativa për Progres – “INPO”, Gjykata Themelore në Prishtinë, me Aktgjykimin e saj A.nr.1335/12, të datës 26.05.2015, në kontestin administrativ të paditësit “Rrjeti Ballkanik i Gazetarisë Hulumtuese – BIRN” kundër të paditurës Zyra e Kryeministrit të Republikës së Kosovës, ka vendosur pozitivisht duke e aprovuar kërkesëpadinë e paditësit, me të cilin gjykata ka detyruar të paditurën Zyrën e Kryeministrit të Republikës së Kosovës, që në afat prej 30 (tridhjetë) ditësh të nxjerrë aktvendim, me të cilin do t’i lejohet paditësit qasja në të gjitha dokumentet dhe informatat e kërkuara.
25. Prandaj, me qëllim të përmirësimit të respektimit të së drejtës për qasje në dokumente publike, si e drejtë kushtetuese dhe ligjore, dhe rritjes së transparencës dhe llogaridhënies që qytetarët ta shfrytëzojnë këtë të drejtë, si mjet të fuqishëm për kontrollin e punës së organeve të pushtetit, Avokati i Popullit i:

¹ *Case Of The Sunday Times V. The United Kingdom*, (Application no. 6538/74, 26 April 1979)

² *Case Of Observer And Guardian V. The United Kingdom*, (Application no. 13585/88, 26 November 1991)

Rekomandon Komunës së Ferizajt që:

- 1. Ta shqyrtojë kërkesën e znj. Albulena Nrecaj nga OJQ “Iniciativa për Progres - INPO”, të datës 4 qershor 2018, për qasje në dokumente publike dhe të përgjigjet në përputhje me ligjin;**
- 2. Të ndërmarrë hapa për ngritjen e kapaciteteve të zyrtarëve publikë lidhur me zbatimin Ligjit për Qasje në Dokumente Publike.**

Në pajtim me nenin 132, paragrafi 3 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (“Çdo organ, institucion ose autoritet tjetër, që ushtron pushtet legjitim në Republikën e Kosovës, është i detyruar t’u përgjigjet kërkesave të Avokatit të Popullit dhe t’i paraqesë atij/asaj të gjitha dokumentet dhe informacionet e kërkuara në pajtim me ligj”), dhe me nenin 28 të Ligjit nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit (“Autoritetet, të cilave Avokati i Popullit u ka drejtuar rekomandim, kërkesë ose propozim për ndërmarrjen e veprimeve konkrete, ... duhet të përgjigjen brenda afatit tridhjetë (30) ditor. Përgjigjja duhet të përmbajë arsyet me shkrim për veprimet e ndërmarra lidhur me çështjen në fjalë”), mirësisht ju lutemi të na informoni për veprimet që do t’i ndërmerrni lidhur me këtë çështje.

Me nderime,

Hilmi Jashari
Avokat i Popullit